

မနော မြေကစ လျှောက်

တိုင်းရင်းသား တို့၏

ယုံကြည်

ကိုးကွယ်မှု

မြတ်ဝေတိုး (ပညာရေး)

mujintwin mawng - 2021

ရှေးအခါက လာချိဒ်တိုင်းရင်းသားများသည် ခရစ်ယာန်ဘာသာကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်သူများ မဟုတ်ကြပေ။ လာချိဒ်တိုင်းရင်းသားတို့၏ ဘာသာရေးမှာ နတ်ပူဇော်ခြင်းဖြင့် စတင်ခဲ့သည်။ နတ်များက မိမိတို့အား ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးပေးနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်သောကြောင့် နတ်များကို ပူဇော်ခြင်းဖြစ်သည်။

လာချိဒ်တိုင်းရင်းသားတို့သည် ရှေးယခင်ကာလက လူနှင့်နတ်တို့ ရောနှောနေထိုင်ခဲ့ကြသည်ဆိုသည့် အချက်ကို လက်ခံခဲ့ကြသည်။ လူတို့သည် ဟိမဝန္တာတောင်မှ အောက်ဘက်သို့ ဆင်းလာသောအခါ ဦးချိုပေါက်နေသော နတ်တစ်ပါး ပါလာသည်။ ထိုနတ်ကို မလိုက်ပါစေလိုသဖြင့် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ချန်ခဲ့သော်လည်း မရပေ။ လူတို့

ရှေ့ဆက်သွားရမည့် လမ်းတွင်လည်း တံတိုင်းကြီး ကာရံထားသဖြင့် ရှေ့ဆက်သွား၍ မရနိုင်ဘဲရှိကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးချိုပေါက်နေသော နတ်ကြီးအား ဤတံတိုင်းကို ဖြိုခွင်းပေးလျှင် ၎င်းနတ်ကြီးအား ပူဇော်ပသမည်ဟု လူတို့က ကတိပေးခဲ့ကြသည်။ ထိုအခါ နတ်ကြီးက ၎င်း၏ဦးချိုဖြင့် တအားရေ့လိုက်ရာ တံတိုင်းကြီး ပျက်စီးသွားသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ နတ်ကို ပူဇော်ပသခြင်း စခဲ့ပါသည်ဟု လေ့လာသိရှိရသည်။ အထက်ပါအကြောင်းအရာများမှာ လာချိဒ်တိုင်းရင်းသား ရှေးလူကြီးများ၏ နှုတ်ဖြင့် လက်ဆင့်ကမ်းပြောဆိုချက်များအရ သိရှိရခြင်း ဖြစ်သည်။

လာချိဒ်တိုင်းရင်းသားတို့ ပူဇော်ပသသောနတ်များမှာ အလွန်များပြားလှပါသည်။

ကောင်းကျိုးပေးသောနတ်များမှာ -

- (၁) အိမ်စောင့်မိုးနတ်
- (၂) ဇောမ်မိုင်နတ်
- (၃) ဆင်းလိုက်နတ်
- (၄) ချန်ငွေ့နတ်
- (၅) မြေနတ်
- (၆) ဘိတ်ကျိန်နတ်
- (၇) ခစိုင်နတ်
- (၈) ကျခိုနတ်
- (၉) အဖုတ်နတ်
- (၁၀) ဘိုးဘွားနတ်တို့ဖြစ်ကြသည်။

ဆိုးကျိုးပေးသောနတ်များမှာ -

- (၁) မိုးကြိုးနတ်
- (၂) မိုးပုတ်နတ်
- (၃) ငွေမိုင်နတ်
- (၄) စီနတ်
- (၅) ဂျင်နတ်
- (၆) ရယ်ထုနတ်
- (၇) ရန်ဗျူနတ်
- (၈) မှုရှန်နတ်တို့ဖြစ်သည်။

နတ်ကောင်း နတ်မြတ်များကို ပွင့်လင်းရာသီဖြစ်သော နွေရာသီတို့၌ ပူဇော်ပသပြီး ကောင်းကျိုးမပေးသော နတ်များကို အချိန်အခါမရွေး ဖျားခြင်းနာခြင်းဖြစ်သည့် အခါတိုင်းတွင် ဘေးအန္တရာယ်မှ လွတ်မြောက်စေရန် ပူဇော်ပသကြသည်။ နတ်ပူဇော်ပသမှုလုပ်ငန်းသည် အလွန်အရေးကြီးသည်။

နတ်ပူဇော်သောခေတ်က လာချိဒ်တိုင်းရင်းသားတို့၏ ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်ပေးသူများကို တွေ့ရသည်။ ၎င်းတို့မှာ ဒမ်ဆ၊ လာပေ၊ ခန်ဂျုံး၊ ဂျီဇိမ့်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဒမ်ဆသည် အားလုံးထဲတွင် အဆင့်မြင့်ဆုံး ဖြစ်သည်။ ဒမ်ဆဆိုသည်မှာ နတ်ဟောဆရာဖြစ်သည်။ နတ်ဟောဆရာဒမ်ဆသည် နတ်အကြောင်း၊ မျိုးနွယ်စုအကြောင်းကို ဟောပြောနိုင်သည်။ နတ်ဆရာတွင် အဆင့် (၄) ဆင့်ရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

- (၁) သရဲတစ္ဆေ၊ မကောင်းဆိုးဝါးများကို မောင်းထုတ်နိုင်သော အဆင့်၊
- (၂) ဂျွဲ၊ နွား၊ ကြက်၊ ဝက်တို့ကိုသတ်၍ နတ်ပူဇော်ပေးရသော အဆင့်၊
- (၃) သေသူ၏ဝိညာဉ်ကို ထိန်းချုပ်နိုင်၊ အမိန့်ပေးနိုင်ပြီး သေသူ၏ဆန္ဒကို လမ်းကြောင်းပေးနိုင်သော အဆင့်၊
- (၄) နတ်ရာဇဝင်၊ လူသားရာဇဝင်၊ ကမ္ဘာအစအဆုံး ရာဇဝင်တို့ကို ပြောနိုင်ခြင်း၊ နတ်များကို တိုက်ရိုက်ပြောဆိုနိုင်ခြင်း၊ နတ်နှင့်လူသားအကြား ဖြစ်ပေါ်မှု အားလုံးကို ဖန်တီးပေးနိုင်သော အဆင့်တို့ဖြစ်သည်။

ဒမ်ဆသည် ‘ခဖျက်ရွက်’ ဖြင့် လုပ်ထားသော အစားအစာများကို မစားရပေ။ စားလျှင် တန်ခိုး၊ အာဏာများ ယုတ်လျော့တတ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ဒမ်ဆအလုပ်ကို မျိုးရိုးအလိုက် အမွေဆက်ခံခွင့်ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

လာပေဆိုသည်မှာ မကောင်းဆိုးဝါးများ ဝင်စားခိုင်းသည့်လူကို ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ လာပေကို နတ်ဆရာကပင် ရွေးချယ်ရသည်။ လာပေသည် သစ္စာရှိသူဖြစ်ရပြီး ချင်းကို မစားရပေ။ လာပေ၌ မကောင်းဆိုးဝါးများဝင်လာသောအခါ မိမိ၏အမြင်အာရုံတွင် ထင်ဟပ်လာသော

အတိတ်နိမိတ်၊ အမြင်များ၊ အနာဂတ်ကို ကြိုမြင်သော၊ ဖြစ်နိုင်သောအရာများကို ရွတ်ဆိုပေးသည်။ လာပေသည် ရေနေ့ပွက်ပွက်ဆူသော အိုးထဲတွင် ရေချိုးသန့်စင်ရသည်။ ပြီးနောက် ခမ်ဂျုံပြုလုပ်ထားသော ဓားနှစ်လက်စီယှက်ကာ လှေကားသဏ္ဌာန် စင်မြင့်ပြုလုပ်ပြီး ထက်သောဓားသွားများပေါ်တွင် ငှက်ပျောရွက်များ ခင်းထားသည်ကို ပြေး၍ တက်ခြင်း၊ ပြေး၍ဆင်းခြင်းလုပ်နိုင်သည်။ လာပေသည် သစ္စာရှိသူဖြစ်သောကြောင့် ရေနေ့ပူသော်လည်း အပူလောင်ခြင်းမရှိ။ ထက်သောဓားသွားပေါ်တွင် ပြေးတက် ပြေးဆင်းလုပ်သော်လည်း ခြေဖဝါးကို ဓားမပြတ်မရှုပ်ပေ။

ခန်ဂျုံသည် နတ်ပူဇော်မည့် သားကောင်ကို သတ် ဖြတ်၍ အသားများကို ခေါင်းဘက်၊ အမြီးဘက်မမှားရအောင် ပြင်ဆင်ပေးရသူဖြစ်သည်။ လာပေသည် မကောင်းသော ဝိညာဉ်ဝင်နေသောအချိန်၌ ခန်ဂျုံမှ အဘယ်ကြောင့် ဖျားနေရကြောင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာခိုးသူ မည်သူဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် မေးခွန်းများ မေးရသည်။ လာပေ၏အဖြေကို လည်း မှတ်သားပေးရသည်။

“ဂျီဇိမ့်” ဆိုသည်မှာ ကပွဲများကို ဦးဆောင်၍ ကရသူဖြစ်သည်။ လာချိဒ်တိုင်းရင်းသားတို့ ပြုလုပ်သော ရိုးရာပွဲများတွင် လုပ်ဆောင်ကျင့်သုံးမှုမှန်သမျှကို ဖွဲ့နွဲ့ သီချင်းဆိုခြင်း၊ ကခုန်ခြင်းကို ဦးဆောင်ရသူဖြစ်သည်။ ပွဲပြုလုပ်သော အိမ်ရှင်၏ မျိုးနွယ်ဆက်အကြောင်း၊ စိတ်နေ သဘောထားအကြောင်း၊ တောတောင်ရေမြေနှင့် ကမ္ဘာ၏ ဖြစ်ပျက်ခြင်းအကြောင်းတို့ကို ပြောဆို၍ သီချင်းသီဆိုပေး ရသောသူ ဖြစ်သည်။

ဒမ်ဆ၊ လာပေ၊ ခန်ဂျုံ၊ ဂျီဇိမ့်တို့သည် ဘာသာရေး နှင့် ပတ်သက်ပြီး အချိန်ပိုင်းလုပ်ဆောင်သူများ ဖြစ်ကြ သည်။ ရှေးယခင်က လာချိဒ်တိုင်းရင်းသားတို့သည် စီးပွား ရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး၊ စစ်ရေးတို့တွင် အောင်မြင် စေရန်၊ ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် နတ်များကို ပူဇော်ပသ ကြသည်။ ရွာအဝင်၊ ရွာအထွက်တွင် နတ်စင်ကို ကျောက် ဂူပုံစံပြုလုပ်ပြီး ထိုကျောက်ဂူထဲတွင် အရက်လေးခွက်ကို ကြီးဖြင့်စည်း၍ ချည်ထည့်ထားပြီး ကျောက်ပြားဖြင့် ပြန်ဖုံး ထားသည်။ အထက်ပါအကြောင်းအရာသည် “လုံရမ်း” နတ်ခေါ် ရွာနတ်ကို ပူဇော်ပသခြင်းဖြစ်သည်။ ရွာနတ်ကို

ပူဇော်ရာတွင် စုပေါင်း၍ ပူဇော်ကြသည်။

စစ်တိုက်ထွက်ရာတွင် “ဘိတ်ကျိန်နတ်” ကို ပူဇော် ပသကြသည်။ ကြက်ဖအနီရောင်ကို လည်ဖြတ်၍ သွေးကို ဝါးကျည်တောက်ထဲတွင်ထည့်ကာ နတ်ဆရာက ယင်းသွေး ကို မြေပေါ်သို့လောင်းချပြီးခေါ်သွားလျှင် ရန်သူတပ်ကို အလွယ်တကူ ဖမ်းဆီးရမိသည်။ ထို့အပြင် အမဲလိုက်ရာ တွင်လည်း နတ်ကိုပူဇော်ပသပြီးလိုက်လျှင် တောကောင် များစွာရသည်ဟုဆိုသည်။

နတ်ဦးဆောင်း

လာချိဒ်တိုင်းရင်းသားများသည် ရှေးယခင်က နတ် ကိုးကွယ်သူများဖြစ်၍ နတ်ပူဇော်သည့်အခါ နတ်ဆရာ များက နတ်ရိုးရာဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင်ပြီး နတ်ဦးဆောင်းကို ဆောင်းကြရသည်။

နတ်ဆရာများဝတ်သည့် အခမ်းအနားဝတ်စုံမှာ သီး သန့်ရှိသည်။ ဦးထုပ်မှာ ကြိမ်ဖြင့်ရက်လုပ်ထားပြီး ဦးထုပ် ၏အပေါ်တွင် အောက်ချင်းငှက်၏ ဦးခေါင်းကို တပ်ဆင် ထားသည်။ ၎င်းနောက် ဒေါင်းတောင်များကို စိုက်ထိုးကာ အလှဆင်ထားသည်။ အောက်ချင်းငှက်သည် သစ္စာရှိ သည်၊ ရဲရင့်သည်ဟု ယူဆ၍ ဦးထုပ်တွင် အမြတ်တနိုး တပ်ဆင်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဝတ်ရုံမှာ တရုတ်ပြည်မှလာ သောပိုးဖဲများကို ချုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အင်္ကျီသည် ဒူးဆစ်အောက်အထိ ရှည်လျားပြီး လက်ရှည်အင်္ကျီဖြစ် သည်။ အင်္ကျီမှာ နဂါးရုပ်များ၊ ပန်းများပါသည့် အဆင် ဖြစ်သည်။

တောင်ယာများကို စတင်ခုတ်ထွင်ရာ၌ ဘိုးဘွားနတ် နှင့် တောတောင်စောင့်နတ်များကို စုပေါင်းပူဇော်ပသပြီးမှ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရလေသည်။ တိုးတက်ကြီးပွားရေး အတွက်လည်း နတ်ကိုပူဇော်ပသကာ ဗေဒင်မေးခြင်းဖြင့် စုပေါင်းလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြရသည်။ ထို့ပြင် တောင် ယာခုတ်ချိန်၊ ကောက်သစ်စားချိန်များ၌လည်း နတ်များကို ပူဇော်ပသခြင်းများရှိသည်။

သန့်ရှင်းသောစိတ်ထားကြောင့် ဖြောင့်မတ်မှုဖြစ်ပေါ် ရန် ရေနတ်ကိုပူဇော်ကြသည်။ ရေနတ်သည် စိုက်ပျိုးရေး ဆောင်ရွက်ရာ၌ အဓိကကျသောနတ်ဟု ယုံကြည်ကြ

သည်။ တောင်ယာစပါး စိုက်ပျိုးသည့်အခါတွင်လည်း နတ်ဆရာကိုဖိတ်၍ ပူဇော်ပသပြီးမှ စိုက်ပျိုးကြသည်။

ကောက်ပဲသီးနှံများ ကြီးထွားလာချိန်၌ လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းအယူအဆများ ရှိသည်။ တောင်ယာသို့ သွားခါနီး၌ နတ်ဟောဆရာမှ ပူဇော်ပြီး အိမ်ရှင်မမှ စိုက်ပျိုးမည့် မျိုးကောင်းကိုရွေးရာ ဖက်ထုံးဗေဒင်ဖြင့် စိုက်ပျိုးမည့်သူကို စတင်စိုက်စေသည်။ ၎င်းနောက် တောင်ယာမှအပြန်တွင် ခေါင်ရည်တစ်ခွက်စီသောက်ပြီး စကားမပြောရန်နှင့် မိမိနေအိမ်ရောက်လျှင် ခေါင်ရည် ထပ်မံသောက်၍ စကားပြောနိုင်သည်ဟု ဆိုသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စပါးများ အလေအလွင့်မရှိစေရေး၊ သီးနှံများမမြဲရေးတို့အတွက်ဟု ဆိုသည်။ ပေါ်ဦးပေါ်ဖျား သီးနှံများဖြင့် နတ်ကိုပူဇော်လေ့ရှိသည်။ သီးနှံများ ရိတ်သိမ်းပြီးသည့်အခါ နှစ်ပတ်လည်ချိန်၌ ပြန်လည်ရိတ်သိမ်းမည်ဟု သီးနှံကိုကိုင်၍ တိုင်တည်ပြီး ချီးမွမ်းစကားပြောလေ့ရှိသည်။

တောင်ယာအနီးရှိ စပါးပင်များကို ချန်လှပ်ထားကာ အိမ်ရှင်မမှ တစ်နှစ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သော လုပ်ငန်းများတွင် ကောက်ပဲသီးနှံများ မိမိထံဝင်လာစေရန် ချီးမွမ်းပြီးရိတ်သိမ်းကာ ကောက်ပုံတွင်ထားရသည်။ တောင်ယာမှ အပြန် အိမ်သို့ရောက်ချိန်၌ အိမ်ရှင်မမှ စပါးကို စပါးကျိုတွင်ထည့်ရန် နတ်ဟောဆရာမှ ဖက်ထုံးဗေဒင်ဖြင့် နတ်ဟောပြီး ကောက်ပဲသီးနှံမျိုးစုံကို စုဆောင်းသည်။

ရရှိပြီးသည့် သီးနှံများအနက် တစ်ဝက်ကို ထူးခြားသော ပူဇော်ပွဲအခမ်းအနားကျင်းပသည်။ နောင်နှစ် စိုက်ပျိုးချိန် သို့မဟုတ် ရိတ်သိမ်းချိန်အထိ သီးသန့်မျိုးအဖြစ် သိမ်းဆည်းထားသည်။ ထိုသို့သိမ်းဆည်းထားသည့်အတွက် ပူဇော်ပသပြီးမှသာ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရေးဆောင်ရွက်သည်။ တောင်ယာတလင်းတွင် တစ်စုံတစ်ဦးကို ကောက်လှိုင်းများဖြင့်ပတ်ကာ မြေပေါ်တွင်လှိမ့်ခြင်းမျိုး ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ နတ်ဟောပြီး တလင်းပြင်ထောင့်မှ လှေကားထောင်ကာ အိမ်ရှင်မမှ တလင်းပြင်အတွင်း စပါးလှေပြီး နေရာသတ်မှတ်ခြင်းဖြင့် ကောက်ပဲသီးနှံ ပိုမိုထွက်ရှိလာနိုင်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုသည်။

စပါးကိုဆုံတွင်ထောင်းကာ အခွံချွတ်၍ ဆန်ခါဖြင့် လှည့်ယူသည်။ ၎င်းနောက် ကောက်သစ်စားပွဲ ကျင်းပနိုင်

ရေးအတွက် နတ်များကို ပူဇော်ပသမှုပြုရသည်။ ဦးဦးဖျားဖျား သီးနှံများကို နတ်များအားပူဇော်ပြီး အိမ်ရှင်အကြီးအကဲ၊ လူမျိုးစုအကြီးအကဲ၊ အသက်အရွယ်ကြီးသူများမှ စားသောက်စေပြီး ကောင်းချီးမင်္ဂလာ စကားပြောခြင်းဖြင့် နောင်အခါတွင် သာယာမှုရှိနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ နတ်ပူဇော်ပသရာ၌ ဆိုင်ဘုတ်ခေါ်ဇောမဲ့ဘုတ်၊ မနောဥွဲတွင်သုံးသော ဇောမဲ့ဘုတ်ချမ်ဒါန် မနောတိုင်အလျား လိုက်ချိတ်သော ဆိုင်းဘုတ်တို့ ပါဝင်သည်။

ခရစ်ယာန်ဘာသာ ဝင်ရောက်ကိုးကွယ်မှု

လာချိန်တိုင်းရင်းသားတို့သည် ရှေးယခင်က နတ်ကို ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသည်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင် ဆွမ်လွတ် နောင်လတ်သည် အင်္ဂလိပ်အစိုးရခန့် သာသနာရေးကျောင်းဆရာအဖြစ် ထောဂေါ့ရွာသို့ ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် ရောက်ရှိလာခဲ့ပါသည်။ ၎င်းနောက် ဆွမ်လွတ်နောင်လတ်သည် ဆရာဂိုဏ်းကို ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် ထောဂေါ့ရွာသို့ ခေါ်ဆောင်လာခဲ့သည်။

ထို့အတူ ဂမ်ခွန်ကျေးရွာသို့ ဆရာသာထူးဆိုသူ ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ထိုသာသနာပြုများ၏ ကြိုးပမ်းချက်များကြောင့် လာချိန်တိုင်းရင်းသားတို့သည် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များ ဖြစ်လာခဲ့ကြသည်။

၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် ပထမဦးစွာ ဂမ်ခွန်ကျေးရွာနေ ဦးဂမ်ခွန်ထိန်လတ်ယိန်းမိသားစုမှ ခရစ်ယာန်ဘာသာအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ ၎င်းနောက် ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် တမူးခန်းဒေသ တလွန်ရွာနေ ဦးမဒိန်ယိန်းဘောနွဲ့မိသားစုမှ ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် မျော်ကျောင်ကျေးရွာရှိ ဦးလေးဒေါ်ချန်းခေါမိသားစုမှ အသီးသီးဝင်ရောက်လာခဲ့ရာ နောက်ပိုင်းတွင် မိသားစုလိုက်၊ အုပ်စုလိုက်၊ ဆွေမျိုးလိုက် ခရစ်ယာန်ဘာသာအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် နတ်ကိုးကွယ်ရာမှ ခရစ်ယာန်ဘာသာသို့ တစ်စတစ်စ ကူးပြောင်းဝင်ရောက်ခဲ့ရာ နောင်တွင် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များ များပြားလာခဲ့သည်။

မြတ်ဝေတိုး (ပညာရေး)